

การทบทวนวรรณกรรม : ผลของการนวดต่อการบรรเทาอาการในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

มูลนิธิกาญจน์ บุณยสิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

การทบทวนวรรณกรรม : ผลของการนวดต่อการบรรเทาอาการในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

LITERATURE REVIEW : EFFECT OF MASSAGE ON SYMPTOM MANAGEMENT IN STROKE PATIENTS

ญาณีชกาญจน์ บุญยืน 4937027 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ตดาวัลย์ อุ่นประเสริฐพงศ์ นิชโรจน์, พย.ค., นพวรรณ เป็ยชื้อ, Ph.D. (NURSING)

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดสมอง (cerebrovascular diseases หรือ stroke) เป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติของการไหลเวียนเลือดที่ไปเลี้ยงสมองมีการอุดตัน ตีบ หรือแตก มักเกิดขึ้นเร็วและอยู่นานเกิน 24 ชั่วโมง และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับสามรองจากอุบัติเหตุและโรคมะเร็งแต่เนื่องจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ทำให้ผู้ป่วยรอดชีวิต แต่ยังหลงเหลือความพิการอยู่ ปัญหาที่ตามมาหลังความพิการก็คือ ปัญหาด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกาย เช่น กล้ามเนื้ออ่อนแรง ปวด เคลื่อนไหวร่างกายได้น้อยลง ทำให้เกิดอาการทางระบบทางเดินอาหาร ปัญหาด้านการเคี้ยวและการกลืน จึงทำให้การช่วยเหลือตนเองและทำกิจวัตรประจำวัน ลดลงประกอบอาชีพไม่ได้ ทำให้สูญเสียรายได้ เป็นภาระของครอบครัว ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ ผู้ป่วยมีภาวะซึมเศร้า เครียด วิตกกังวล ส่งผลให้มีความดันโลหิตและอัตราการหายใจเพิ่มขึ้น นอกจากปัญหาจะเกิดกับผู้ป่วยแล้วยังส่งผลต่อครอบครัวและผู้ดูแลด้วยและเมื่อเกิดการเจ็บป่วยดังกล่าวแล้วบุคคลจึงแสวงหาวิธีการรักษาเมื่อรักษาทางการแพทย์สมัยใหม่ไม่หายจึงแสวงหาการแพทย์ทางเลือกที่เคยใช้กันมาแต่บรรพบุรุษสืบทอดกันมา เช่นการฝังสายศาสตร์ การเป่า การบีบ การนวด การประคบอบสมุนไพร แล้วแต่บุคคลจะสรรหาวิธีแตกต่างกันออกไป การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการนวดว่ามีผลช่วยบรรเทาอาการในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อมูล ในเรื่องระดับคุณภาพงานวิจัย แหล่งงานวิจัย ผลของการนวดต่อการบรรเทาอาการในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิธีการนวด ระยะเวลา จำนวนครั้งของการนวด และผู้ที่ทำการนวดให้ผู้ป่วย

ผลการศึกษพบว่างานวิจัยทั้งหมด 10 เรื่องมีระดับคุณภาพงานวิจัยที่ระดับ A จำนวน 7 เรื่อง เป็นงานวิจัยจากต่างประเทศ จำนวน 9 เรื่อง และในประเทศไทยจำนวน 1 เรื่อง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลของการนวดเพื่อลดปวด คลายความวิตกกังวล ช่วยผ่อนคลาย ช่วยลดอัตราการเต้นของหัวใจ ซึ่พจรและลดความดันโลหิต ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านจิตใจรวมจำนวน 5 เรื่อง ปัญหาในเรื่อง การสื่อสารการปรับพฤติกรรม ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูสภาพกล้ามเนื้อบาดเจ็บ และลดอาการท้องผูกรวมจำนวน 5 เรื่อง ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า การนวดมีผลต่อการบรรเทาอาการในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่าระยะเวลาในการนวดอยู่ในช่วง 10-30 นาที และจำนวนครั้งในการนวด 3-7 วัน

ดังนั้นผลการศึกษครั้งนี้สนับสนุนว่าการนวดมีผลต่อการลดอาการปวด ความดันโลหิต อัตราการเต้นของหัวใจ คลายความเครียด ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ช่วยลดอาการท้องผูกและฟื้นฟูกล้ามเนื้อในการบดเคี้ยวอาหารในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองซึ่งควรมีระยะเวลาในการนวดอยู่ในช่วง 10-30 นาที และจำนวนครั้งในการนวด 3-7 วัน

คำสำคัญ : การนวด / โรคหลอดเลือดสมอง

LITERATURE REVIEW: EFFECTS OF MASSAGE ON SYMPTOM MANAGEMENT IN STROKE PATIENTS

YANICHAKAN BOONYUEN 4937027 RACN/M

M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSE PRACTITIONER)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: LADAVAL OUNPRASERTPONG
NICHAROJANA, D.N.S., NOPPAWAN PIASEU, Ph.D. (NURSING)**ABSTRACT**

Cerebrovascular disease, or stroke, is a disease caused by blood circulation abnormalities in supplying the brain, such as arterial occlusion, vasoconstriction or aneurisms. Cerebrovascular disease or stroke usually occurs rapidly and lasts for more than 24 hours, thus making it the third leading cause of mortality following accidents and cancer. However, advances in medicine have enabled patients to survive with disabilities. Problems following disability include physiological and psychological problems, such as weak muscles, aches, and reduced physical mobility leading to gastrointestinal conditions and problems with chewing and swallowing. Reduced self-care, performance of daily activities and inability to work bring loss of income and burdens for families, which in turn causes psychological problems, such as depression, stress and anxiety in patients. This will increase blood pressure and respiratory rates. In addition, the problems of patients also affect families and caregivers. And when the aforementioned illnesses occur, people will seek treatment methods. Once people feel modern medicine has failed them, they seek alternative medicines inherited from ancestors such as superstitions, blowing, squeezing, massage or herbal compress and sauna, depending on individual methods. In this literature review, the researcher was interested in studying to determine whether or not massage has the effect of reducing symptoms in cerebrovascular disease patients with the objective of discovering data in terms of research quality level, source, effects of massage on reducing symptoms in cerebrovascular patients, massage methods, time spent, number of times, and persons massaging patients.

The findings yielded ten articles. Seven articles had Level A quality, nine articles were foreign researches and one article was from Thailand. The articles were studies on the effects of massage in reducing pain and anxiety while helping patients relax and reduce heart, pulse, and blood pressure rates. Five articles covered psychological problems and five articles were concerned with problems in the areas of communication, behavioral modification, socio-economic issues, setting, rehabilitation of masticatory muscles and reduced constipation. According to the results from statistical testing, massage was found to have the effect of reducing symptoms of cerebrovascular disease patients with statistical significance. The time spent in massaging patients was found to be 10-30 minutes and the number of times for performing massage was 3-7 days.

Therefore, the findings of this study support the effects of massage in reducing pain, blood pressure, heart rate and stress, while promoting relaxation, reduced constipation, and rehabilitation of masticatory muscles in cerebrovascular disease patients whereby the time spent in massaging patients should be 10-30 minutes over a period of 3-7 days.

KEY WORDS: MASSAGE / STROKE

99 pages